

Östgotaspel

Östergötlands Spelmansförbund
www.ostgotaspel.se

Styrelsens ordförande:
Isabell Svärdmalm
ordforande@ostgotaspel.se

Nr 3, sept 2017
årgång 17

Ansvarig utgivare:
Isabell Svärdmalm

Redaktion: Barbro Wijma
redaktor@ostgotaspel.se
Håkan Wasén

ERIC HAMMARSTRÖM RIKSSPELMAN!

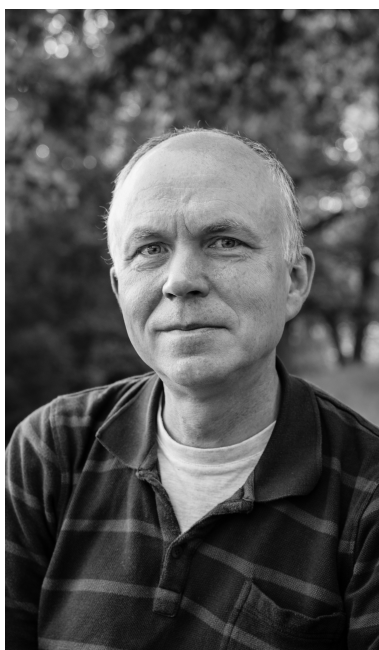

Foto: Katarina Hammarström

FINT ATT DANSA TILL ERIC OCH KATARINA!

Jag lärde känna Eric genom spelmansförbundet redan när han var liten. Minns när han som tioåring kom med sin pappa till ett årsmöte och stående på en stol spelade så bra för oss alla. Jag tipsade honom tidigt om Pelle Fors, Pelle Björnlert och Bröderna Hellström. Sedan dess har jag sett honom blomma ut som fullfjädrad spelman, folkmusikforskare och ganska snart även dansare.

Katarina, som Eric är gift med, kommer från folkmusik/dansmiljö i Småland och har sjung-

it, dansat och spelat piano hela sitt liv. Hon är idag en mycket skicklig cittraspelare, som haft stor betydelse för Eric's utveckling till dansspelman.

Eric har en egen spelstil, han spelar så mjukt, varierat och med fint driv, inte minst tillsammans med Katarina.

I många år nu har jag dansat till det här skickliga paret i olika sammanhang. Jag har alltid fått en skön dansupplevelse genom deras fina rytm och härliga låtar.

STORT OCH VÄLFÖRTJÄNT GRATTIS till utmärkelsen, Eric!

Miriam Berger

Innehåll

ÖSF Jubileum 11 nov.	2	FiL har ny ordförande	9
Låttävling	2	NUMRETS LÅT:	
Ordförande hälsning	3	”Svanpolska” av Pelle Fors	10
Minnesord Ingmar Lindstrand	3	KOMMANDE EVENEMANG:	
Intervju med Ingemar Lindstrand från 2010	4-5	Kurs i Psalmodikonspel 18 nov.	10
Intervju med Eric Hammarström	6-7	Linköpingsstämman 7 okt.	11
Zornmärken 2017	7	Bauerstämman 17-18 nov.	11
”Ääääntligen...!”	7	Folklekarne konsert 23 sept.	11
RAPPORTER:		Konsert i Asby kyrka 23 okt.	11
Pelle Forstävling i Brevens Bruk	8	Kalendarium	12
Klintetten i Italien	8-9	I SISTA MINUTEN:	
		Folkmusik fyller en hel kyrka	12

STYRELSE FÖR ÖSTERGÖTLANDS SPELMANSFÖRBUND

Ordförande: Isabell Svärdmalm, tel.011-319876, 0730-541193, ordforande@ostgotaspel.se

Sekreterare: Lisa Hellsten Reuber, tel. 0725-757 252 sekreterare@ostgotaspel.se

Kassör: Mats Ekman, tel. 013-152336, kassor@ostgotaspel.se

Ledamöter: Barbro Wijma, Stefan Öberg

Suppleanter: Staffan Lensell, Tyra Lundberg.

ÖVRIGA FUNKTIONÄRER bl.a.:

Spelledare: Isabell Svärdmalm, 011-319876, spelledare@ostgotaspel.se

Medlemsärenden: Ingrid Ährlin, tel 0707-740665, medlem@ostgotaspel.se

Arkiv, notbibliotek, försäljning: Hans Norberg, tel. 013-52536, hansnobe@passagen.se

Hemsidesansvarig: Staffan Lensell, webb@ostgotaspel.se

Ö.S.F:s 90-års Jubileum 11.11 2017 på Vandrarhemmet i Borghamn

Stefan Öberg planerar ett fullspäckat program för vår 90-års fest - från 9.00 till långt efter midnatt... Under dagen till största delen parallella kurser och verkstäder medan kvällen tillbringas med middag och konsert och spel till dans. Därefter säkert igen parallella jam grupper...

Efter start med fika erbjuds:

- 10.00-12.00 Föreläsning av Magnus Gustavsson om polskans historia

Efter lunch flera parallella aktiviteter:

- Träning av nya allspelslåtar
- Visstuga
- Dansverkstad
- Fika med FÖDELSEDAGSTÅRTA
- Tema buskspel med vidtalade ledare under hela dagen
- Spelkurs med Anders Löfberg under 2 pass
- Allspel
- Jubileumsmiddag
- Middagsunderhållning om bl.a. ÖSF:s historia och med musik av unga spelmän

- Jubileumskonsert med b. a. Anders Löfberg, Pelle Björnert, Claes-Göran Olsson, Per Jensen
- Dans till olika spelgrupper och sedan nattjam

Vandrarhemmet i Borghamn ligger vid Vättern vid Ombergs norra ände. Ev. kostallergier och -preferenser anmäls till 0143-203 68.

Kostnad: Vuxna: 700 kr för allt inkl. mat och enkel logi; 450 kr för allt utom logi. För studenter: 350 kr.

Betala till ÖSF:s kassör Mats Ekman, plusgiro 496 31 09-6.

Anmäl dig redan nu till Stefan Öberg obergingels@gmail.com. Först till kvarn gäller...

Detaljerat program uppdateras på vår hemsida www.ostgotaspel.se.

*Välkomna
önskar styrel-*

KULTURENS

Ö.S.F utlyser en Låttävling!!!

Var med och bidra till att vår jubileumshelg lever vidare i form av "Jubileumslåtar"!

De bästa insända bidragen belönas med den stora äran att få framföras ffg under jubiléet. Juryns utformning är vid pressläggningen hemlig.

Kalla gärna låten något som knyter an till Jubilarer: ÖSF, 90, jubel/jubil/jubileum – eller välj något annat som passar din låt!

Tävlingsbidragen inlämnas till styrelsen@ostgotaspel.se senast 29.10

ÖSF – NYTT: Ordförande har ordet!

Hej!

Sist var det maj...nu är det i slutet av augusti. I Norrköping har det idag varit 23 grader, varmast i Östergötland, sa de på radion. Just denna dag den 29 aug, när detta skrivs.

Spelmanssommaren har i mitt tycke varit härlig, med spel både utomlands och på hemmaplan. Flera av oss ÖSF-are har ju också varit på stämor och annat; detta får vi ta del av i detta nummer.

En av våra äldsta medlemmar, Ingemar Lindstrand, har stilla somnat in. I Folkkungagillet spelade han till dans i många år, och i Spelmansförbundet lär han ha rekordet i medlemskap; hela 70 år! Ingemar blev medlem redan 1947. Läs mer om Ingemar i minnesorden nedan.

Östergötland har fått en ny riksspelman – Eric Hammarström! Vi gratulerar Eric, samt också

ytterligare två östgötaspelmän som fick märke resp diplom! Läs mer på sidorna 1, 6 och 7!

För övrigt ”stavas” hösten 2017:

90-ÅRS-JUBILÉUM 11 NOVEMBER!
BORGHAMNS VANDRARHEM!

Den välfyllda dagen startar med inkvartering kl 9, för att vi alla sen ska vara på plats kl 10, när musikprofessor Magnus Gustavsson tar med oss in i Polskans Historia, **MISSA INTE DETTA!** Mycket intressant för både spelmän och dansare. Notera också att det inte behövs någon ”egen” anmälan till Anders Löfbergs spelkurs. Men DU behöver anmäla dig till själva deltagandet i Jubiléumsdagen/kvällen. **GÖR DET!**

Ta också för vana att kolla kalendarier på sista sidan, samt vår egen hemsida www.ostgotaspel.se

Vi ses i höst – Välkommen!

Ordförande Isabell

Ingemar Lindstrand finns inte mer...

Ingemar Lindstrand finns inte mer. Men han fanns där från början till slut under mina 40 spelmansår. Han var en av dem som tog emot mig, när jag oerfaren men nyfiken sökte mig till Spelmansförbundet för att få lära mig spela folkmusik, och som stöttade med en andrastämman, när jag för att testas om jag kunde något, fick spela polskan från Gusum efter noter. År efter år fanns han där, var med på de flesta av förbundets möten och inte minst på den årliga spelmansstämman i Gamla Linköping, där han i många år var konferencier och både kunde spela, berätta och buskspeja. Ingemar kom ju tidigt med i förbundet och kunde berätta mycket från tidiga år, både glada minnen, som hur de enkla lantliga spelmännen blev trakterade vid Sturefors slott ”Tänk att fint folk kan va så snälle”, om hur gamla 'Klang du vackra bjällra' gjorde strålande succé i Frankrike, och hur man som solist med rinnande näsa, med lämplig stråkföring både kan hålla musiken igång och vid varje reprisbyte snyta sig i armvecket. Också mera sorgliga minnen, som när vännen Strandman berättade att han inte kunde vissla längre, vilket visade sig vara början till slutet för honom.

Ingemar var mångsidig, jag har både hans spel och röst bevarade i en upptagning från ett tillfälligt uppträdande 1989 där han både leder spelet, är konferencier, spelar med och dessutom sjunger ett par verser till Lambeth Walk.

På senare år hade jag förmånen att få spela med i den grupp, där Ingemar som 90-åring fortfarande spelade till dans. Jag är fortfarande imponerad av hur mycket Ingemar satte sin prägel på vårt musicerande där. Musikens karaktär och passande tempo var det han som förstod mycket bättre än vi andra. Och jag har bland mina noter fortfarande ett tjugotal av de tillfälliga valsmedley, som Ingemar varje vecka ställde ihop som avslutande familjevals.

Ingemar hade i sin fiollåda en duk med inbroderade noter till ”Polska från Effsinge”, som han fått från en släkting. Jag hörde honom aldrig spela den, men han var mån om att jag skulle lära mig den. Spela den gärna för att komma ihåg Ingemar! Noterna hittar du här (tydligare i Östgötaspel 2004 nr 1).

Kurt Widin

Ingemar Lindstrand forts.

"Spelvännen" Ingemar Lindstrand lämnade oss 14 augusti vid 97 års ålder efter ett långt och innehållsrikt liv.

Håkan Wasén mötte honom redan i mitten på 1960-talet då Ingemar Lindstrand hade ansvar för presskontakterna på dåvarande CVM på Malmen. Deras kontakt återupplivades på 1980-talet när Håkan mötte honom i hans egenskap av spelman.

I Östgötaspel 2010 tecknade Håkan följande porträtt av Ingemar Lindstrand."

Ingemar Lindstrand – Midsommarspelman och glädjegivare

När jag började jobba som journalist i slutet av 1960-talet mötte jag Ingemar Lindstrand för första gången. Han var kontaktman gentemot media på CVM, Centrala Flygverkstaden Malmslätt (som 1998 bytte namn till FFV). Han var korrekt, noggrann och det gällde att hålla pennan rätt i handen när man noterade vad han sade.

Nästan 30 år senare möter jag honom på en plats jag aldrig anat. Han står i folkdräkt på Gamla Linköpings dansbana bakom mig i allspelet i samband med Spelmansstämman i Gamla Linköping. "Spelar han fiol!" tänkte jag. Så fick jag se en annan sida av Ingemar Lindstrand som jag aldrig vetat om. Glädjespridaren och jul- och midsommarspelmannen.

Minnen från 90 år

När han fyllde 90 var vi ett gäng spelmän som uppvaktade med presenter och det blev lite spel också.

- Spelet var den bästa presenten ni kunde ge, sade Ingemar efteråt,

- Du MÅSTE intervjuva Ingemar, har mina kollegor och spelmansvänner länge sagt. Han måste ha ha så mycket att berätta!

Ingemar tar emot i sin villa i Malmslätt och bjuder på fika. Jag vet av erfarenhet att ett 90-årigt liv kommer att bli mycket text och att jag som vanligt kommer att skriva alldeles för långt.

Ingemar Lindstrand är ganska blygsam och undrar varför man måste skriva om honom? Men det kommer att visa sig att det är bara ett måste. När Ingemar kommer igång med berättandet skildrar han inte bara sitt fascinerande levnadsöde utan också sin fars. Ett levnadsöde som hade "platsat" i SVT:s serie om "Vem tror du att du är".

Fadern fann musiken hos IOGT

En far som blev faderlös vid 9 år och som blev uppfostrad av en barnlös "underbar faster". En far som målmedvetet arbetade sig uppåt i samhället. En kusin som var lärarinna hade lovat att ge honom bildning och så blev det. Han fick gå i folkskoleseminariet i Karlstad och slutade sin karriär som överlärare.

Snart dyker den röda tråden upp som gjorde att Ingemar Lindstrand blev spelman. Nykterhetsrörelsen.

- Musikintresset var viktigt för nykterhetsrörelsen, säger Ingemar. Man kunde inte bara hålla föredrag om alkoholens faror, man måste kunna ha roligt också. Pappa blev ungdomsledare för IOGT i Värmland. Han lärde sig folkdans och att spela orgel i skolan och startade ett spelmanslag.

- Far kände också mycket för de fattiga eftersom han som barn bott på fattigstuga. Därför ordnade han underhållning där barnen fick möjlighet att spela och sjunga. På så vis fick musiken ett starkt fäste i mitt barndomshem.

- Julafton 1928 fick jag en fiol men jag lät så illa att mina systrar tog den ifrån mig, skrattar han. Ingemar var allätare och gillade den tidens ungdomsmusik. Han berättar om hur man som tonåringar brukade sitta och veva grammofon och spisa musiken i Fred Astaire och Ginger Rogers dansfilmer.

- På köpet fick jag ju lära mig engelska.

Studier och krigsberedskap

Ingemar flyttade till Göteborg för att studera och fick bo hos sin syster. Då fick han ofta sitta barnvakt åt sina systerdöttrar.

- De har nog aldrig hört så många tokiga gonattvisor som jag hittade på. Minnet av Göteborgstiden är gott och han avbryter vårt samtal med att sjunga en Chalmersvisa som han lärde sig under studietiden för över 60 år sedan.

Beredskapstiden i flygvapnet under kriget var inte rolig och tjänstgöringen "meningslös". När det blev utryckning 1943 så ville Ingemar tillbaka till Blekinge där han hade ett jobb på Halda.

- En dag landade en Junkers 52:a på fältet och jag tog chansen och frågade om jag inte kunde få följa med den ned till flottiljen i Blekinge. Gissa om killarna blev långa i ansiktet när jag kom cyklande med gitarr, fiol och bagage och flög iväg med JU 52:an!

När han senare samma år fick se ett ledigt jobb på CVM från nyåret 1944, som innebar att han skulle slippa fortsatt militär tjänstgöring, så nappade han. Han hade tänkt stanna i två år på CVM men...

- Du ser ju hur det blev. Jag är kvar här än...

Folkmusik i loger och i ÖSF

Det blev som tidigare nykterhetsrörelsen som

Ingemar Lindstrand forts.

ledde in honom på musiken. Som medlem i IOGT fann han snart likasinnade, främst i Malmslätt och Linköping och blev spelman i Godtemplarnas folkdanslag Kedjan i Linköping. Logerna behövde musik och Ingemar var en av dem som spelade på loger i hela länet.

I april 1945 blev han medlem i Östergötlands spelmansförbund.

- Då fanns det ju så mycket levande musik i Östergötland. Skulle man ordna något arrangemang så var det fiol och dansuppvisning som gällde.

- Weine Hult hade t.ex. dansorkester med dragspel och fiol. Och musiken var för många nödvändig som en extra inkomstkälla. Några som betydde mycket var "Spelkvistarna". De bestod av en trio

östgötiska riksspelmän, Harry Holmqvist från Linköping, Ivar Hultqvist, Norrköping och C G Lindqvist, Kisa. Den sistnämnde Östergötlands spelmansförbunds förste ordförande.

- I mitt fall visste jag inget om Östergötlands folkmusik, när jag kom hit 1944 men inspirerades av dessa mångkunniga, skickliga och vänliga ledare. Dessa tre agerade gärna som mentorer för oss yngre medlemmar. Harry Holmqvist skrev t.o.m. en bröllopsmarsch till mitt bröllop. Vi fick stöd och hjälp med notblad och inbjudningar att vara med på uppspelningar t.ex.

- Men noterna skulle inte synas, det var skamligt att spela efter noter.

Jul och midsommarspelman

Att den levande musiken var så livskraftig förklarar Ingemar med bra kommunikationer.

- På den tiden kunde man ju ta sig till vartenda litet ställe i länet med rälsbuss eller buss.

Att spela på Cloettas midsommarfest var mycket populärt.

- Vi fick ju bli en hel kartong choklad som gage.

- Jag blev en "jul- och midsommarspelman", säger han. Och så har det fortsatt och fortsatt. Ingemar säger att han tycker det var korkat att nio spelmän på rad skulle spela samma stämma.

- Därför försökte jag att få spela andrastämmor. Jag hade tidigare sjungit mycket andrastämmor i kör så jag fick det "gratis".

Och fortfarande kan man se och höra Ingemar spela andrastämmor på Landerydsgården i Linköping vid folkdansövningar.

Bland dem han träffade på jobbet på Malmen fanns sadelmakaren och spelmannen Harald Strandman (ni känner väl till "Strandmans gånglåt") som var en eldsjäl i musiklivet i Kärna. Det blev med tiden en nära kontakt.

1947 så var det dags för Östergötlands spelmansförbund att fylla 20 och det skulle sändas i radio

från Finspång. Ingemar var givetvis med, som syns av jubileumbilderna från Finspång.

Sprider glädje med musiken

Mot slutet av intervjun börjar Ingemar avslöja vad som drivit honom att spela i över 80 år.

- Att få ge glädje, säger han. Jag tycker inte att det är tråkigt att sitta och spela samma låt gång på gång när dansare skall lära sig östgötapolska. Jag får se hur dansen tar sig, hur de dansar allt bättre och hur de njuter av musiken och dansen. Danser också dubbel glädje, man blir två som i dansen får njuta av musiken.

- Även om det kunde vara svettigt jobbigt att vara midsommarspelman, det blir mycket varmt i Vångadräkt en varm midsommar, så har jag känt en glädje av att få ge publiken något. Han känner speciellt för de spelningar som han haft och har för äldre på olika vårdhem.

- Att få se hur musiken går in i en gammal blek blek man och livar upp honom, det känns bra. Att låta gubbarna och gummorna få önska musik, spela låtarna och se hur musiken ger dem livsglädje...

- Det är skönt.

Håkan Wasén

Foto: Eric Hammarström

Intervju med vår senaste Riksspelman – Eric Hammarström

Först vill jag be dig berätta lite om vem du är, vad du gjort tidigare i ditt liv och hur ditt liv nu ser ut.

Jag är född 1962 och uppvuxen i Söderköping där jag också bott större delen av mitt liv. Sedan hösten 2014 bor jag och min fru Katarina i ett hyrt litet rött hus med stor trädgård i Vånga utanför Skärblacksa. Huset ligger ca hundra meter från det hus där den kände spelmannen, urmakaren och tusenkonstnären Tidlund bodde i början av 1900-talet.

Jag arbetar idag som bibliotekarie i Finspång med ansvar bl.a. för uppsökande verksamheten och lokalhistoria. Mellan 2010 och 2014 arbetade jag som forskningsarkivarie och bibliotekarie på Svenskt visarkiv i Stockholm. I många år dessförinnan arbetade jag som telefonist i Norrköping.

Vad gjorde att du började spela överhuvudtaget? Och hur kom det sig att du valde just fiol?

I mitt barndomshem fanns det en ganska stor samling LP-skivor med klassisk musik och pappa spelade fiol och mamma som är från Wien lyssnade gärna på musik från sin uppväxtstad, som operetter och schrammelmusik. När jag gick i andra klass började jag spela fiol i kommunala musikskolan. Det föll sig på något sätt naturligt och jag tyckte genast att det var mycket roligt. Pappa tog ofta med mig till konserter i Norrköpings hörsal där man kunde höra berömda violinister. Det är klart att det var stimulerande. Min första fiollärare Olov Albert Karlsson var mycket intresserad av folkmusik och startade en liten folkmusikgrupp där han och hans sambo Gulli Lundmark och två något äldre fiolelever ingick. I den gruppen lärde vi oss låtarna och arrangemangen utantill efter noter. Det var vanligt bland folkmusikutövare på den tiden. Vi var tydligen så pass bra att Rikskonserter till och med engagerade oss för en veckolång turné med skolkonserter i Blekinge. Då var jag tio år gammal. Olov Albert tog också med oss till Spelmansförbundets träffar. Det här var i början på 1970-talet då färgstarka östgötaspelmän som Gunnar Bergström och Tuve Carlsson var mycket aktiva på förbundets sammankomster. Annars blev det mest klassisk musik i musikskolan, speciellt efter att Olov Albert flyttat och jag fått en ny fiollärare som inte spelade folkmusik.

Någon gång i skarven mellan grundskolans högstadium och gymnasiet fick jag genom Lions förmånen att åka på en veckas spelläger utanför Ljusdal i Hälsingland. Lärarlaget bestod av Walter Ramsby, Thore Hårdelin, Wille Grindsäter, Britt-Mari Swing, Jonny Soling och Pers Hans Olsson. Låtarna lärdes ut på gehör vilket var alldeles nytt för mig och alls inte så lätt för en som bara lärt sig efter noter tidigare. Lägret var en så intensiv kick som fullständigt förändrade min musikaliska inriktning. När jag kom hem därifrån spelade jag nästan dygnet runt. Ja, jag glömde nästan bort att äta.

I gymnasiet skulle man göra ett specialarbete om något. Jag kom då på att jag ville göra något om lokal folkmusik. I min del av Östergötland låg ämnet Pelle Fors nära till hands. Sagt och gjort, jag tog

kontakt med Pelle Björnlert som blev min handledare och syskonen Allan, Anselm och Astrid Hellström i Lyngsjöhagen på Vikbolandet. Lyngsjöhagen kom jag att besöka ett antal gånger genom åren ända tills även Anselm hade gått bort. Bröderna har varit en stor inspirationskälla för mig. Jag lärde sedan känna personer som Håkan Andersson, Bengt och Eva Löfberg och Britt-Mari Persson, som hon hette då.

1983 gjorde jag vapenfri tjänst i Västerviks kommun. Då var jag hemma hos Håkan Andersson en gång i veckan, spelade med honom och fick ta del av hans stora kunskap om det som brukar kallas svensk folkmusik. Vi lyssnade mycket på gamla inspelningar. Genom bl.a. Håkan kom jag också med i det nätverk som försökt rekonstruera slängpolskedansen. Jag fick inpräntat i mig att musiken och dansen hör intimt samman. Det är fortfarande en ledstjärna för mig.

Hur uppstod idén att bli Riksspelman? Hur länge hade du satsat tid och energi på det projektet?

Jag har väl egentligen aldrig varit någon utpräglad tävlingsmänniska utan snarare tvärtom. Det märks kanske något genom att det ofta gått lång tid mellan mina spelningar inför Zornjuryn. Målet med mitt spelande har inte varit att en dag bli riksspelman men visst är det kul att nu vara det. Första gången jag spelade upp var i Nyköping 1990. Det resulterade i ett diplom. Tio år senare var det dags igen, nu i Malmköping då det blev ett bronsmärke. I Kalmar 2005 blev det ett diplom efter brons. I Tensta i Uppland blev det ingenting och då tänkte jag att det nog inte skulle bli någon mer gång. Nu blev det ändå så i år. Jag tänkte helt enkelt att om jag inte får silvret så har Katarina och jag ändå fått en veckas Gotlandssemester. Det kanske var en bra taktik för att inte stressa upp sig för mycket. Nerverna slår ju alltid till mer eller mindre vid den något ovana situationen att spela inför en jury. Man spelar inte riktigt på topp då. Om jag ska ge något råd till dem som vill spela upp inför Zornjuryn eller någon annan jury så är det att se till att vara i så god spelform som möjligt vid tillfället. Spela mycket dagarna innan och var ordentligt utsövd och uppvärmd den dag du spelar upp. Det gäller helt enkelt att vara i så bra form att ens lägsta nivå är tillräckligt bra. Man spelar helt enkelt inte lika bra som hemma i köket när man står där nervös inför juryn. Välj inte heller de mest tekniskt avancerade låtarna utan lägg hellre din själ i en enklare låt. Då är risken att snubbla mindre. Egentligen var jag nog mer nervös vid själva märkesutdelningen då jag skulle spela en låt inför publik än vid uppspelningen i år. Då gällde det ju att visa att man är värd märket.

Vad har det inneburit för skillnad för dig att ha den utmärkelsen? I spelkretsar och i vardagen? Och har det varit värt insatsen?

Än så länge har det egentligen inte inneburit någon skillnad. Jag har själv inte gjort så stort väsen av det.

Intervju med vår senaste...

Många har gratulerat mig men utöver de jag känner i folkmusikkretsarna är det inte så många som vet om att jag blivit riksspelman. Lokaltidningarna har inte skrivit något även om Zornmärkesnämnden alltid rapporterar till respektive lokalt husorgan när någon i dess spridning fått ett märke.

Jag tror egentligen inte att titeln framförallt har betydelse inom folkmusikerkretsen. Det är flera av de riktiga storfräsarna som aldrig brytt sig om att spela upp inför Zornjuryen men de är erkända ändå som de skickliga spelmän de är. Däremot är Riksspelman något som många i en bredare allmänhet har hört talas om, även om de egentligen inte vet vad det innebär. När jag fått spelningar tidigare har jag ofta fått dementera att jag är riksspelman. Nu slipper jag det.

För mig betyder märket ett erkännande av det sätt jag spelar på. Motiveringen på mitt diplom "för traditionsrikt och dansant spel av östgötalåtar" är jag särskilt glad för. Det är just detta jag eftersträvar i mitt spel.

Hur ser ditt spelande ut nu, till vardags?

Jag spelar egentligen alldeles för lite och skulle vilja spela mer men det är alltid andra saker i vardagen som kommer emellan. Även andra fritidsintressen konkurrerar om tiden. Inför en spelning blir det i bästa fall lite mer övande.

I den position du nu har – vilket råd vill du ge en folkmusikintresserad person som vill börja spela? Och vad finns det för skäl att börja spela just fiol?

Se till att få använda ditt instrument i festliga sammanhang och tillsammans med andra. Att du har roligt och utsätter dig för musikaliska kickar. Men för att komma dit krävs naturligtvis övning.

Roligt kan man egentligen ha med vilket instrument som helst. Fördelen med fiol är att den är lätt att ha med sig. Den är akustisk så man behöver inte plugga in den till någon förstärkare för att den ska låta. Nackdelen med fiolen kan vara att det är en högre tröskel att få det att låta någorlunda bra än vad det är med många andra instrument.

Har du någon undanträngd vision om vad du skulle vilja göra för folkmusiken om du hade tid och möjlighet?

Det finns alltid saker att gräva djupare i. Hamburgskespelet i våra trakter till exempel är det dags att ta tag i. För visst finns många polskor av den typen även här i Östergötland.

Slutligen hoppas jag verkligen att inte folkmusiken åter skall kapas av chauvinistiska och främlingsfientliga krafter så som var fallet under delar av nittonhundratalet. Vår musik är bra musik men den har inte uppstått i ett vakuum utan internationell påverkan. Ibland vill jag hellre säga att jag spelar gammal populärmusik. Det är ju det det handlar om!

Eric Hammarström

Frågor: Barbro Wijma

Zornmärkesutmärkelser 2017

Östergötland har fått nya utmärkelser på årets Zornuppspelningar på Gotland:

Eric Hammarström, Vånga, Fiol, Silver och Riksspelman "för traditionsrikt och dansant spel av östgötalåtar"

Axel Jensen, Rimforsa, Fiol, Diplom efter brons "för klangrikt låtspel"

Jon Odhammer, Tranås, Fiol, Brons "för frejdigt spel av låtar från västra Värmland"

Spelmansförbundet gratulerar å det varmaste!

Isabell Svärdmalm

Redaktörens kommentar:
2017 års Zornmärke i guld tilldelas **Bo Larsson**, Björklinge och **Carina Normansson**, Sala.

"Zornmärket har till syfte att medverka till att vidmakthålla och öka intresset för den svenska folkmusiken. Det betyder bland annat att nya generationer skall stimuleras till att på ett traditionsbevarande sätt föra vidare och skapa förståelse för den musik och de spelstilar vi ärvt från äldre tiders spelmän."

Ääääntligen....

Äntligen har Eric Hammarström blivit riksspelman. För mig är det en gåta att det inte skett tidigare.

Som tämligen nybliven folkmusiker var det ett nöje att möta Eric Hammarström av flera orsaker. Inte bara för att han spelade låtar ur den östsvenska låtskatten på ett mjukt och härligt sätt. Utan för att han bäddar in de låtar han spelar på en kudde av både nyttigt och mustigt onyttigt vetande.

Det är en sak att stå på en scen och spela en låt. Men ger man sammanhanget runt låten och ger en bild av dess historia, av de som skapade den och av låtens liv och leverne - ja, då märks det också i spelet som får en extra nerv av den samhörighet spelmannen känner med låtens historia.

Eric Hammarström lever klockrent upp till Zornmärkesnämndens syften (se spalten till vänster).

Och som grädde på moset inspirerar han även oss i den nuvarande generationer så att vi genom våra barn och barnbarn kan stimulera intresset för folkmusik.

Håkan Wasén Linköpings spelmanslag

Rapporter från olika evenemang

Stämman i Brevens Bruk och Pelle Fors tävling

På 80-talet träffades spelmän på lekstugor i Botens gamla folkskola strax utanför Regna. Hit kom, på vintriga vägar, spelmän och dansare från Närke, Sörmland och självklart också från Östergötland. Lekstugorna var ett privat initiativ och ryktet om de trevliga tillställningarna spred sig helt utan sociala medier. Kanske är det samma mekanism som nu får spelmän från samma trakter att samlas i Brevens Bruk, inte alls långt från Regna?

Miljön i Breven är lagom historisk för spelmansaktiviteter, arrangemanget fungerar och spela,

det kan vi ju göra! Årets stämman bjöd på kurs med Pelle Björnlert, spelmanstävlingen som döpts efter Pelle Fors, fina spelmän som spelade på scenen och hembakta bullar. Massor med buskspel blev det mellan skurarna och så fick vi höra vår nyaste riksspelman, Eric Hammarström. Vinnare i Pelle Fors tävlingen blev [Anton Olausson](#), säckpipa, andra pris gick till [Nichelle Johansson](#) fiol och tredje till Olof Eriksson, fiol; samtliga från Närke.

Lisa Hellsten Reuber

Vinnare i Pelle Fors tävlingen 2017. Från vänster: Anton Olausson, Nichelle Johansson, Olof Eriksson. Foto: Bengt Pernholm

Klintetten på Italienfestival

För 4:e året i rad medverkade Klintetten på en av Italiens största traditionella folklore musik- och dansfestivaler, Gran Bal Trad i Vialfré. Den har funnits i 20-talet år och äger rum veckan efter midsommar i byn Vialfré, några mil från Turin rakt ut i naturen. Där träffas årligen tusentals deltagare för att sjunga, dansa och musicera tillsammans. Det är musik och dans från många områden i Italien, men också från bl.a. Irland, Storbritannien och Frankrike. Fem stora dansgolv och flera mindre tält - ute i det fria - ja, där hände allt det här trevliga. Mitt i maten kunde man exempelvis få höra härlig körsång eller se när dans-work-shoparna slet sig lösa och dansade ut på gräsyrtorna....

Under dagarna 5 hann Klintetten med 3 danskurser och 2 spelkvällar. Det fanns också tillfälle att gå på egna kurser, bl.a. provade vi irländsk set-dans, engelsk kontradans, franska-kanadensisk kadriljdans, körsång, italiensk spelkurs men också en hel del buskspel. På kvällarna var det bara att gå mellan de stora danstälten och ge sig in i trängseln och vara med. Många musikgrupper är stora dragplåster i de här sammanhangen för stämningen är fantastisk och danspubliken är i högform.

Logistiken på området var jättebra, framförallt vid lunch och middag. Bricka, val av mat, dricka och efterrätt, det var bara att följa strömmen.

Vi var inkvarterade i den lilla medeltida kyrkbyn c:a 2 km från festivalområdet och vi bodde alldeles vid kyrkan vars stora klocka ringde dygnet runt, varje kvart, halv- och heltimma! Sömmen var det dock inget fel på. Festivaldeltagarna tältade eller bodde i husbilar och husvagnar på fälten runt festivalområdet.

Vi kunde glädjas över överfyllda dansgolv både vid våra danskurser och på kvällarna när vi spelade. Det finns numera många sydeuropeiska människor som kan det här med hambo och polska. Och vi kan bara förundras över deras läroaktighet med eller utan dansskor på fötterna.

En magnifik utsikt mot Alperna ramade in festivalen!

Text och foto: Helen Eriksson, spelman & dansare i Klintetten

Klintetten på Italienfestival, forts

Från vänster:

Fullt ös på dansgolvet, här lärs det ut slängpolska.

Glada "La Svezia" med lika glada danskursdeltagare.

Buskspel med Klintettare och åhörare.

Folkmusik i Linköping, (välbekant) ordförande

FiL har ny

Jag heter Christer Samuelsson och har blivit ny ordförande i föreningen Folkmusik i Linköping (FiL). FiL håller till i Linköping och ordnar träffar för alla som tycker om att sjunga, spela och dansa till folkmusik. Till exempel ordnas regelbundet folkmusikcaféer, konserter och danskvällar. Både medlemmar och icke-medlemmar är välkomna till träffarna. Föreningen har idag en bra bit över 200 medlemmar. Övriga i styrelsen heter Anna-Karin Ekman, Anna Thorslund, Rune Persson, Tomas Håkansson och Ebba Hellsten.

Vem är jag?

Jag är musiker och arbetar sedan 15 år tillbaka på Kulturskolan i Linköping med att lära barn och ungdomar spela fiol och altfiol. Jag är också utbildad suzukilärare och har förmånen att undervisa små barn från 4 år. Folkmusiken ligger mig varmt om hjärtat och detta sätter också sin prägel på mitt arbete. Bland annat har jag två spelmanslag för yngre och äldre barn. Jag leder också sedan flera år ett projekt med folkmusik som riktar sig mot ungdomar från musik- och kulturskolorna i hela länet. Ett par gånger om året samlas upp till hundratalet ungdomar för att lära sig folkmusik! Jag är också sedan många år en av lärarna på ett återkommande folkmusikläger i Rimforsa veckan före midsommar, ett läger som årligen lockar ett femtiotal barn och ungdomar.

Folkmusiken är självklart också en viktig del av min fritid. Jag blev riksspelman på östgötalåtar 1990. På 1990-talet var jag också vice ordförande och spelledare i Spelmansförbundet under 10 år. Jag spelar i flera olika konstellationer, bland annat

med folkmusikgruppen "Klintetten", som firar 25-års jubileum nästa år, och tycker också om att dansa! Förutom ordförandeskapet i FiL har jag också nyligen engagerat mig i styrelsen för Linköpings Folkmusikfestival och hoppas att vi ska kunna ordna fortsatta festivaler framöver.

Vad händer i FiL?

Övriga ledamöter i styrelsen jobbar för att vi ska få ett varierat program av folkmusik. Vi eftersträvar fina konserter och bra dansmusik. Caféerna på Fontänen kommer att fortsätta första onsdagen varje månad. Kom gärna dit för att spela och dansa. En av gångerna i höst kommer folkmusikcaféet att hållas på Lunnevads folkhögskola.

Den 23 september kan du komma och lyssna och dansa till Per Eckerbom Band. Det blir både konsert och efterföljande dans. Under pausen kan ni få lyssna och dansa till ett av mina spelmanslag på Kulturskolan, Linköpings Unga Spelmän, även kallade "LUS".

Den 14 oktober gästas vi av spelmän från Småland, nämligen Eva Bjärnberg-Blomquist, Bruno Bjärnberg och Peter Pedersen. Eva spelar fiol och tilldelades för ett par år sedan Zornmärket i guld. Bruno spelar gitarr. Peter spelar fiol och tråskofiol. Han är riksspelman på Skånelåtar och sitter även som en av ledamöterna i Zornjuryen.

På våren hoppas vi på nya spännande evenemang i Linköping. Håll utkik! <http://www.folkmusik.nu/>

Christer Samuelsson

Numrets låt "Svanpolska" av Pelle Fors

43 Polska

Eric Hammarström har valt Numrets låt och berättar:

Mitt förslag till numrets låt är inte helt okänd. Det var en av de låtar jag spelade upp för Zornjuryn i Hemse. Låten kallade bröderna Hellström för Pelle Fors svanpolska. Det är flageoletterna i början som ska härma sångsvanens läte.

Bröderna brukade spela den i g som i dessa noter hämtade ur häftet "Låtar efter Pelle Fors". I Svenska låtar Östergötland II finns en variant av låten i a noterad i stämningen a-e-a-e efter Pelle Forseleven Karl August Månsson. En annan variant upptecknades av musik- och gymnastikdirektören Carl Eric Södling efter storsångaren "Mäster Plut" i Västervik.

LÄR DIG SPELA PÅ PSALMODIKON –

– ett av jordens äldsta instrument och det vanligaste instrumentet i Sverige under 1800-talet!

Nordiska Psalmodikonförbundets ordförande erbjuder ÖSF en endagskurs i Linköping 18.11 där deltagare kan köpa ett psalmodikon från 1800-talet och lära sig spela på det! Under 1800-talet fanns troligen ca 100 000 psalmodikon i bruk i Sverige.

Hör av dig till barbro.wijma@liu.se om du är intresserad! Sprid gärna inbjudan t.ex. till kyrkomusiker!

Barbro Wijma & Göran Carlström
Ordf. Nordiska
Psalmodikonförbundet

Kommande evenemang att glädja sig åt i höstmörkret

Välkomna till Linköpingsstämman 2017
7 oktober
på Landerydgården i Hjulsbro

Linköpingsstämman går av stapeln **7 oktober** på Landerydgården i Hjulsbro, och nu närmar vi oss vårt 50-årsjubileum!
Hela huset öppnas upp under stämman vilket garanterar gott om plats för skrubbspel.

Stämman *invigs kl 13* med allspel under ledning av **Lisa Hellsten**, och under resten av dagen har vi öppet dansgolv till musik enligt spellista. Om du/ni vill spela till dans så anmäl er gärna i förväg via mail.

I år erbjuder vi även en tvåtimmars lätkurs med nyckelharpan, och innehavaren av Zornmärket i Guld, **Peter Puma Hedlund**. Begränsat antal platser, så föranmäl dig för att säkra just *din* plats!

Missa heller inte visstugan med **Lisa Hellsten** kl 17!

På kvällen ger **Peter** och hans fru **Karin Hedlund** konsert efter vilken de spelar till dans så länge våra fötter orkar med!

Under hela stämman finns kaffe, fika och enkel lunch att tillgå för en billig slant.

Anmälan till kurs och spellista: linkopingsstamman@gmail.com
För mer info och priser se hemsidan: www.linkopingsstamman.se

Bauerstämman

- med tonvikt på buskspel

17-18 NOVEMBER 2017
BauerGården, Bunn, strax söder Gränna, Småland

Program

17 november
19.00 Förstämman börjar och buffé serveras.

18 november
12.00 Stämman börjar med buskspel
13.00-15.00 Välkomna till en spelstuga och lite låtutläring med Guldspelman Magnus Gustavsson
Anmäl dig på www.bildanu.se sök på "Magnus Gustavsson"
16.00-17.30 Allspel & Minikonsert
18.00 Aftongudstjänst i folkton
19.00 Buffé
Buskspel så länge vi orkar!
Alla akustiska instrument är välkomna!

Bo och ät på pub & restaurang, till bra priser. Gratis ställplats för husbil.
För bokning av rum och mat, ring BauerGården på 036 - 540 06 eller besök bauergarden.se
För mer info om stämman vff.nu

Kontaktpersoner för stämman:
Janne Wessman **070-471 86 18**
Marianne Busk **073-328 13 00** kvällstid

BauerGården
GÄSTGIVERI & KONFERENS

Spel och Dansföreningen Folklekarne 1987 - 2017

Vi firar 30 år med en konsert med
Svängig Östsvensk Folkmusik

Lördagen den 23 september kl 16.00

Hylinge Golfrestaurang, Västra Husby

Fri entré

Restaurangen serverar mat/kaffe/hembakat bröd
Samarrangemang med

KULTURENS

Konsert i Asby kyrka 21 oktober 17.00

Musikaliskt äventyr!

Riksspelmän möter hårdrockare.

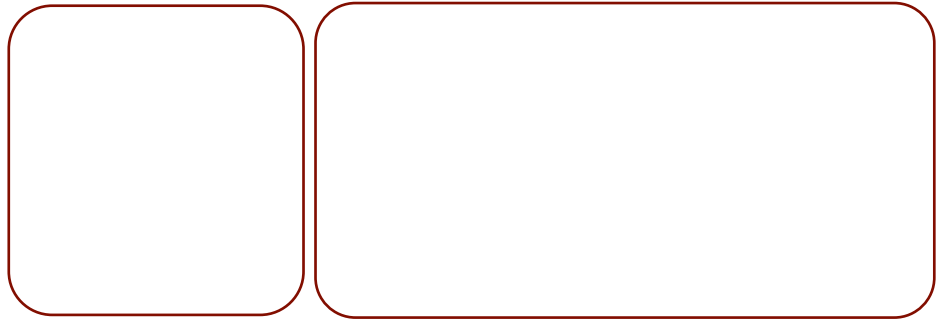
Klassisk violin och opera blandas med jazz och pop.

Alla tar avstamp i den folkliga musiken med sprittande spelglädje!

Medverkar gör tidigare deltagare och lärare vid 30års jubilerande folkmusiklägret i Östergötland.

Fri entré

ÖSTGÖTASPEL
2017 nr 3

KALENDARIUM

Östergötland*

Folkmusikcafé FiL**

Första onsdagskvällen varje månad 19.00 Vis-/spelstuga, 20.00 Dans till spellista. Oftast på Fontänen, Västra v. 32, Linköping

17-10-04 Lunneveds folkhögskola (spelstuga)

17-11-01 Fontänen (visstuga)

17-12-06 Fontänen (spelstuga)

Konsert & danskväll

FiL**

17-09-23 19.00 Per Eckerbom band Arbis, Repslagarg. 30, Linköping, (Dansutläring 17.30)

17-10-14 19.00 Trion Eva Blomquist-Björnberg, Peter

Pedersen, Bruno Björnberg, Fontänen, Västra v.32, Linköping

ÖSF*

17-09-23 16.00 Folklekarne Jubileumskonsert, V. Husby, se s. 11

17-10-07 13.00 Linköpingsstämman, Landerydsgården, Bokhagsv.10, Link-g, se s. 11

17-10-21 17.00 30-års Jubileumskonsert Folkmusiklägret Asby k:a, se s. 11

17-11-11 9.00 ÖSF 90-års jubileum, Borghamn, se s. 2

17-11-18 Psalmodikon kurs, Linköping, se s.10

Småland***

17-11-17 - 11-18 Bauerstämman, Bunn, se s. 1

17-11-25 19.00 Trolska tongångar med 232 Strängar. Frida Höfling, Emma Engström. Konsert & spel till dans, Spira Cafésenen, Jönköping, ***vff.nu

Dessutom:

17-10-28 13.00 Oktoberstämman Konsert & Kongress Uppsala, 19.00 Konsert med Martin Hederos, Lena Willemark och Mats Berglund

*www.ostgotaspel.se

[**www.folkmusik.nu](http:**www.folkmusik.nu)

[***www.smalandsspelmansforbund.se](http:**www.smalandsspelmansforbund.se)

Bra folkmusik kan fylla en hel kyrka

Till vänster: Dan Erixon.
Ovan: Pelle Björnlert, Erik Pekkari, Johan Hedin, Dan Erixon

Värna kyrka var fullsatt till absolut sista plats när danskurshelgen i Värna avslutades med en konsert 10 september. Dan Erixon bjöd på sin gitarr på en mjuk och varm tolkning av klassiska låtar som t ex Jässbödpolskan. Johan Hedin, nyckelharpa, Erik Pekkari, durspel och cittra, och Pelle Björnlert fyllde kyrkorummet med både gammalt och nytt. Särskilt deras version av en Blidströmspolska var härligt mörk och trolsk. Sedan lade de in överväxeln med riviga svängiga avslutande polskor.

Text och foto: Håkan Wasén

Manusstopp för bidrag till nästa nummer är **19.11!** Det är roligt att göra Östgotaspel när många vill bidra!